

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: ÚRAD PRÁCE ODŇAL RODIČOVSKÝ PRÍSPEVOK NA ZÁKLADE SPORNÝCH INFORMÁCIÍ O BYDLISKU RODINY V CHORVÁTSKU. O SÚČINNOSŤ SOM POŽIADAL PROKURATÚRU.

Bratislava 18. marca 2025

Na verejného ochrancu práv sa v roku 2024 obrátila podávateľka, ktorá namietala postup úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo veci nároku na rodičovský príspevok pri starostlivosti o jej dieťa.

Úrad práce vyplácal podávateľke od narodenia jej dieťaťa rodičovský príspevok. Po zhruba roku poberania rodičovského príspevku sa podávateľka osobne dostavila na úrad práce, kde oznámila, že jej pracovný pomer sa skončil a je nezamestnaná. Zároveň uviedla, že otec jej syna (jej manžel) pokračuje vo svojej samostatnej zárobkovej činnosti v Chorvátsku. Keďže však podávateľka potvrdila, že jej syn naďalej žije na Slovensku, úrad práce na základe tejto informácie pokračoval vo vyplácaní rodičovského príspevku.

Príslušná chorvátska inštitúcia neskôr oznámila, že manžel žiadateľky podal v lete 2023 v Chorvátsku žiadosť o prídavky na dieťa. Prostredníctvom formulára SED F001 chorvátska inštitúcia informovala, že žiadateľka je nezamestnaná a celá rodina žije v Chorvátsku. Na základe týchto informácií úrad práce vyhodnotil, že v súlade s nariadením (ES) č. 883/2004 Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia Slovenská republika už nie je primárne ani sekundárne príslušná na výplatu rodinných dávok.

Podávateľka sa proti tomuto rozhodnutiu odvolala, pričom v odvolaní uviedla, že informácia o pobyte celej rodiny vrátane jej syna v Chorvátsku je nepravdivá a že rodina sa naďalej zdržiava na Slovensku. Na preukázanie týchto tvrdení priložila potvrdenie od všeobecného lekára pre deti a dorast, potvrdenie od samosprávy o úhrade poplatku za komunálny odpad či rozhodnutie mestskej spoločnosti o pridelení mestského nájomného bytu. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny odvolanie podávateľky zamietlo.

„Správny poriadok upravuje: „Rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušným, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí a musí obsahovať predpísané náležitosti“. Rovnako vo svojom rozhodnutí malo Ústredie práce uviesť

a odôvodniť, ako sa vyrovnalo s námietkami podávateľky, čo neurobilo“ hovorí verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.

Osoba môže v jednom čase podliehať právnym predpisom len jedného členského štátu

Ktoré právne predpisy sa v týchto tzv. „cezhraničných“ prípadoch budú na osoby vzťahovať, určujú koordinačné nariadenia EÚ. Základné pravidlo hovorí, že osoba podlieha právnym predpisom len jedného členského štátu, zvyčajne štátu výkonu zamestnania/SZČ, poberania dávky v nezamestnanosti alebo bydliska. Podávateľka je nezamestnaná a nepoberá dávku, preto by mala podliehať právnym predpisom štátu bydliska.

Bydlisko syna

Kľúčovou otázkou je určenie bydliska podávateľky a syna. Ústredie práce tvrdí, že majú bydlisko v Chorvátsku a preto sa neuplatňujú slovenské predpisy. Pojem „bydlisko“ je však autonómny pojem európskeho práva, ktorý sa interpretuje nezávisle od vnútroštátnych definícií (napr. trvalého pobytu).

Podľa nariadení sa za bydlisko považuje miesto, kde osoba zvyčajne býva, pričom sa zohľadňuje „centrum záujmov“ (čl. 11 nariadenia č. 987/2004). To sa posudzuje na základe viacerých kritérií, ako dĺžka pobytu v danom štáte, rodinné väzby, vykonávaná činnosť, bytová situácia a daňové účely.

„Ústredie práce pri svojom rozhodovaní vychádzalo z vyjadrení chorvátskych inštitúcií, ktoré uvádzali bydlisko rodiny v Chorvátsku. Podávateľka však predložila relevantné dôkazy o svojich väzbách na Slovensko, ako napríklad doklady o platení poplatkov, nájomnú zmluvu na byt a potvrdenia o lekárskych návštevách. Tieto dôkazy však ústredie práce pri svojom posudzovaní nebralo do úvahy. Je dôležité zdôrazniť, že informácie o údajnom dočasnom pobyte podávateľky v Chorvátsku pochádzali z vyjadrenia jej manžela, pričom nie je zrejmé, ako a vôbec či príslušná chorvátska inštitúcia túto skutočnosť preverovala,“ pokračuje ombudsman.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa záver ústredia práce o bydlisku podávateľky a jej syna v Chorvátsku, ktorý viedol k odňatiu rodičovského príspevku od októbra 2023, javí ako predčasný a založený na nedostatočnom a nepresnom zistení skutkového stavu. Rozhodnutie ústredia práce je preto arbitrárne a zasahuje do základných práv podávateľky.

„Aj z toho dôvodu som konštatoval preukázané porušenie podávateľkinho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu som Ústrediu práce odporučil prijať opatrenia, ktoré zabezpečia, aby v ďalšom konaní o určení bydliska podávateľky a jej syna bol presne a úplne zistený skutočný stav vecí a aby bol záver o bydlisku dostatočne a presvedčivo odôvodnený v rozhodnutí. Ústredie práce sa s mojimi návrhmi opatrení nevyrovnalo a preto som o súčinnosť požiadal príslušnú prokuratúru, ktorá po právnej analýze napokon využila prostriedok dozoru prokurátora a proti

rozhodnutiu ústredia práce podalo protest prokurátora. Keďže takýto postup slovenských úradov práce sa môže týkať veľkého množstva slovenských občanov migrujúcich v rámci Európskej únie, Kancelária verejného ochrancu práv je k dispozícii na preskúmanie ich podnetov.“ uzatvára verejný ochranca práv.